

Folkhälsomyndigheten

Säkerhetsdatablad smittämnen – Högpato­gen aviär influensavirus A(H5N1) och liknande

Syfte

Säkerhetsdatablad för smittämnen är en vägledande publikation som beskriver egenskaper hos humanpatogena smittämnen och ger rekommendationer för hantering av dessa i en laboriemiljö. Säkerhetsdatabladens fokus är smittämnet i sig samt de risker som förknippas med smittämnet. För mer information om sjukdomar, inklusive uppgifter om diagnostik, hänvisas till Folkhälsomyndighetens sida ”[Smittsamma sjukdomar A – Ö](#)” [1].

Målgrupp

Dokumentet har tagits fram av Folkhälsomyndigheten och kan fungera som informationsresurs för både den egna personalen och som informationskälla när myndigheten är rådgivande till landets övriga mikrobiologiska laborier eller motsvarande verksamheter. Säkerhetsdatabladet kan också användas av annan personal än laborierpersonal från organisationer som i sitt yrkesutövande kommer i kontakt med smittämnen.

Namn

Högpato­gen aviär influensavirus A(H5N1) och liknande.

Akronymer

Fågelinfluensavirus, H5N1.

Riskklass

3 [2].

Sjukdom

Högpato­gen aviär influensa är en sjukdom som främst drabbar fjäderfän. Sjukdomen är ovanlig hos människa, men riskerar i de fall man drabbas att bli allvarlig. Flera olika faktorer, exempelvis virusets egenskaper, smittväg, individens

mottaglighet och faktorer i miljön, tros samverka för att orsaka infektion hos människa [3]. Vanliga symtom är feber, hosta, halsont, ögoninflammation, muskelvärk och huvudvärk. I allvarliga fall ses svår lunginflammation och andningssvikt. Symtom från mag-tarmkanalen, som illamående, diarré och kräkningar förekommer också [1, 4, 5].

Högpatogen aviär influensa A(H5N1) är allmänfarlig, anmälningspliktig och smittspåringspliktig enligt smittskyddslagen. Inträffade fall ska anmälas till smittskyddsläkaren i regionen och till Folkhälsomyndigheten.

Allmän information

Begreppet högpatogen avser sjukdomens allvarlighetsgrad hos fjäderfä och återspeglar inte allvarlighetsgraden vid sjukdom hos människa [4, 6].

Högpatogen aviär influensavirus typ A tillhör familjen Orthomyxoviridae, har ett enkelsträngat RNA-genom och delas vidare in i subtyp baserat på antigenegenskaper hos två ytproteiner, hemagglutinin (H) och neuraminidas (N) och kombinationen av dessa två ytproteiner [6, 7]. Exempel på högpatogena subtyper är influensa A(H5N1) och influensa A(H7N9), som båda kan resultera i infektion hos människa, även om sådana infektioner är ovanliga.

Såsom för alla influensavirus sker förändringar i virusets arvsmassa, som i sin tur kan påverka smittämnets sjukdomsalstrande förmåga. Det finns nationella och internationella övervakningsprogram som analyserar vissa influensa A-typer, inklusive sammansättningen av ytproteinerna H och N.

Infektionsdos

Okänd [6].

Smittvägar, naturligt

Högpatogen aviär influensavirus smittar främst mellan fåglar. Smittan kan överföras till människa vid direktkontakt med sjuka fåglar eller deras avföring. Viruset kan också överföras vid kontakt med slemhinna (i exempelvis öga, näsa och mun) och vid inandning av smittsamma droppar inklusive aerosol [4, 6, 7].

Inkubationstiden för influensa av typen A(H5N1) uppskattas till 2 – 8 dygn, vilket är något längre än för säsongsinfluensa [1].

Smittvägar, övrigt

Smitta mellan människor är mycket ovanligt. I de fall det inträffat har sjukdomen endast spridits till ett fåtal nära kontakter [4]. Det finns inga kända fall av laboratorieassocierade infektioner [6].

Dekontaminering

Högpatoget aviär influensavirus är känsligt för 1 procent natriumhypoklorit, 70 procent etanol, glutaraldehyd, formalin och jodföreningar. Viruset inaktiveras vid 56 – 60°C i 60 minuter [6].

Bioriskaspekter och särskilda skyddsåtgärder

Högpatoget aviär influensavirus är ett smittämne i riskklass 3 enligt Arbetsmiljöverkets författningssamling. All hantering av, eller arbete med, smittämnet ska ske enligt givna föreskrifter [2].

För regelverk kring transport, se publikationen ”Packa provet rätt” [8] på Folkhälsomyndighetens hemsida. För mer information se, Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om transport av farligt gods på väg och i terräng [9] samt IATA:s (International Air Transport Association) Dangerous Goods Regulations [10].

Det finns inget vaccin tillgängligt mot influensa A(H5N1) i Sverige [1].

Referenser

1. Smittsamma sjukdomar A – Ö; Tillgänglig via: [Folkhälsomyndighetens webbplats](#)
2. AFS 2018:4; Tillgänglig via: [Arbetsmiljöverkets webbplats](#)
3. Interim Guidelines for Avian Influenza Case Management; Tillgänglig på: [WHO:s webbplats](#)
4. Avian Flu; Tillgänglig på: [CDC:s webbplats](#)
5. Factsheet on A(H5N1); Tillgänglig via: [ECDC:s webbplats](#)
6. Pathogen Safety Data Sheets; Tillgänglig på: [Government of Canada webbplats](#)
7. Influenza (Avian and other zoonotic); Tillgänglig på: [WHO:s webbplats](#)
8. ”Packa provet rätt”; Tillgänglig på: [Folkhälsomyndighetens webbplats](#)
9. Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om transport av farligt gods på väg och i terräng; Tillgänglig via: [MSB:s webbplats](#)
10. IATA. Dangerous Goods Regulations; Tillgänglig via: [IATA:s webbplats](#)

Ansvarsfriskrivning

Informationen i detta säkerhetsdatablad har sammanställts från faktagranskade litteraturkällor. Vi vill ändå påminna om att nya risker med dessa smittämnen kan

upptäckas och att informationen i detta säkerhetsdatablad inte kan garanteras vara ständigt uppdaterad.

© Copyright Folkhälsomyndigheten 2023